

УДК 342.565:95 (477)

DOI: 10.36550/2522-9230-2020-1-9-126-129

Буравльов Сергій Іванович,*суддя Північного апеляційного господарського суду*

e-mail: buravlyov_SI@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-9222-9579>

ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ГОСПОДАРСЬКИХ СУДІВ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена розкриттю особливостей публічного адміністрування діяльності господарських судів в Україні, адже трансформаційні процеси державного управління зумовили виокремлення нової для адміністративно-правової науки категорії – публічного адміністрування, як діяльності уповноважених суб'єктів, щодо забезпечення, охорони та захисту суспільних відносин, що мають у своєму складі одну важливу особливість – публічний інтерес.

До різнобічних проблем функціональності інституту публічного адміністрування вітчизняні вчені досить активно звертають свої наукові пошуки. З поміж іншого, уже усталеною є певна варіація його категорійно-сутнісного розуміння у межах наукової доктрини, однак, справедливості заради, є сенс стверджувати, що вказані вчені розглядають його із різних боків, надаючи різні характеристики. Тим більше, на рівні законодавства існує лиш категорія «державне управління», а інститут публічного адміністрування весь час перебуває у процесі динамічного розвитку. Зазначене обґрунтовує поляризацію думок вчених щодо даного інституту та дає можливість автору висловити власну думку щодо особливостей публічного адміністрування діяльності господарських судів в Україні та й взагалі доцільності застосування даної категорії щодо аналізованої сфери.

Зроблено висновок, що визначаючи публічне адміністрування найголовнішою формою реалізації керівних процесів в державі стає можливим вирішення низки проблем. Якщо за функціональною спрямованістю розподілити його на окремі складові (за секторальністю на публічний та державний сектор) із подальшою деталізацією окремих сфер владного й сервісного впливу держави, стає зрозумілішим як насправді відбуваються ці процеси на практиці. Автор є прибічником думки, згідно до якої публічне адміністрування є формою не реалізації чи організації влади, а формою реалізації саме функцій держави, охоплюючи своїм змістом управління, регулювання, забезпечення, охорону та захист суспільних відносин різнобічного спрямування. У досліджуваній ним сфері публічне адміністрування покликане забезпечити справедливе, неупереджене, законне, безсторонне здійснення правосуддя. Задля цього держава забезпечує господарські суди: по-перше, нормативно; по-друге, організаційно, матеріально-технічно, фінансово; по-третє, можливістю самоорганізаційно вирішувати питання своєї внутрішньої організації та зовнішньої комунікації.

Ключові слова: адміністративно-правове забезпечення, господарські суди, незалежність, організаційне забезпечення, публічне адміністрування, самоорганізація, фінансове забезпечення.

Buravlyov S. PECULIARITIES OF PUBLIC ADMINISTRATION OF COMMERCIAL COURTS ACTIVITIES IN UKRAINE

The article is devoted to the disclosure of the peculiarities of public administration of commercial courts in Ukraine. Transformational processes of public administration have led to the separation of a new category for administrative law - public administration, as the activities of authorized entities to ensure, protect and defend public relations an important feature is the public interest.

To various problems of functionality of institute of public administration domestic scientists quite actively address the scientific researches. By the way, there is already a certain variation of its categorical-essential understanding within the scientific doctrine. However, in fairness, it makes sense to say that these scientists consider it from different angles, providing different characteristics. Moreover, institution of public administration is constantly in the process of dynamic development. This substantiates gives the author the opportunity to express their own views on the peculiarities of public administration of commercial courts in Ukraine.

It is concluded that by defining public administration as the most important form of implementation of management processes in the state, it becomes possible to solve a number of problems. If by functional orientation it is divided into separate components (public and state sector) with further detailing of certain spheres of power and service influence of the state, it becomes clearer how these processes actually take place in practice. The author is a supporter of the idea that public administration is not a form of implementation or organization of power, but a form of implementation of state functions, covering the content of management, regulation, provision, protection and defense of public relations. In the field he studies, public administration is designed to ensure fair, impartial, lawful, implementation of justice. To this it, the state provides commercial courts: first, regulations by law; secondly, organizationally, logistically, financially; third, the ability to self-organize to address issues of its internal organization and external communication.

Key words: administrative and legal support, commercial courts, financial support, independence, organizational support, public administration, self-organization.

Постановка проблеми. Трансформаційні процеси державного управління в Україні зумовили виокремлення нової для адміністративно-правової науки категорії – публічного адміністрування, як діяльності уповноважених суб'єктів, щодо забезпечення, охорони та захисту суспільних відносин, що мають у своєму складі одну важливу особливість – публічний інтерес.

Належне здійснення правосуддя, беззаперечно, є публічним інтересом. Конституція України гарантує

незалежність судової влади, тим самим встановлює обов'язок щодо утримання від стороннього впливу на діяльність господарських судів в Україні у процесі здійснення ними судочинства. Однак в нормах Основного Закону також вказано, що: «державна забезпечує фінансування та належні умови для функціонування таких судів» [1]. Тобто на органи державної влади покладено обов'язок створити та підтримувати такі умови для їх діяльності, в яких доцільність існування справедливого правосуддя не викликати жодних сумнівів. Отже, з'ясування особливостей публічного адміністрування діяльності господарських судів є питанням актуальним, з поміж іншого характеризується тим, що вітчизняна наукова доктрина не розкриває його у повному обсязі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. До різнобічних проблем функціональності інституту публічного адміністрування вітчизняні вчені досить активно звертають свої наукові пошуки. З поміж іншого, уже усталеною є певна варіація його категорійно-сутнісного розуміння у межах наукової доктрини, яку можна прослідкувати проаналізувавши праці таких вчених як О. Амосов, М. Беньо, В. Бех, В. Галунько, А. Даниленко, П. Діхтієвський, Г. Зинченко, О. Кузьменко, О. Лазор, О. Митяй, Т. Семенчук, С. Стеценко. Однак, справедливості заради, є сенс стверджувати, що вказані вчені розглядають його із різних боків, надаючи різні характеристики. Тим більше, на рівні законодавства існує лиш категорія «державне управління», а інститут публічного адміністрування весь час перебуває у процесі динамічного розвитку. Зазначене обґрунтовує поляризацію думок вчених щодо даного інституту та дає нам можливість висловити власну думку щодо особливостей публічного адміністрування діяльності господарських судів в Україні.

Мета статті – висвітлення власної наукової позиції щодо інституту публічного адміністрування в цілому, та його особливостей щодо сфери діяльності господарських судів в Україні зокрема.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розпочнемо з того, що не всі вчені адміністративісти вважають, що публічне адміністрування є діяльністю всіх державних органів влади. Найбільш популярною є позиція, згідно до якої це форма діяльності виключно виконавчої гілки влади. Так, В.Галунько, П. Діхтієвський, О.Кузьменко та С.Стеценко у популярному сьогодні підручнику з адміністративного права, вказують, що зовнішньою формою реалізації публічної влади є: для законодавчої влади – законотворчість; для виконавчої влади – публічне адміністрування; для судової влади – правосуддя [2, с. 17].

У межах власного наукового дослідження А. Даниленко [3, с. 26-27] провела порівняльно-правовий аналіз думок вчених щодо того, чим же насправді є публічне адміністрування. Для аналізу вчена обрала такі провідні наукові міркування: 1) публічне адміністрування це механізм, який з одного боку забезпечує надання суспільству послуг щодо законодавства, з іншого боку – реалізацію обраного типу політики, яку втілюють державні службовці, яким було делеговано повноваження під час волевиявлення народу на виборах, як в межах країни, так і закордоном, у всіх напрямках її прояву (Т. Семенчук) [4, с. 388]; 2) публічне адміністрування – це взаємовплив суб'єкта управління та носія влади на суспільні процеси та відносини відповідно до суспільно-значущих функцій і повноважень. Аналізований процес має подвійну філософську природу оскільки може розглядатись як: 1) професійна діяльність державних службовців, яка охоплює всі види діяльності, спрямовані на реалізацію рішень уряду, а також вивчення, розробка і впровадження напрямів державної політики; 2) система управління, представлена адміністративними інститутами в рамках прийнятої структури влади (О. Амосов та Н. Гавкалова) [5, с. 7]; 3) публічним адмініструванням є діяльність публічної адміністрації щодо задоволення загальних публічних інтересів соціуму (О. Кузьменко) [6, с. 24]; 4) система публічного адміністрування – це організаційні структури державного апарату, персонал яких реалізує сукупність необхідних функцій, використовуючи при цьому комплекс відповідних форм, методів і процедур, а також прями та зворотні зв'язки між державою та суспільством (Г. Зинченко) [7, с. 46]; 5) публічне адміністрування – це суспільно-політична влада, основні види якої: а) влада народу як безпосереднє народовладдя, безпосередня демократія (вибори, референдуми); б) державна влада – законодавча, виконавча, судова; в) місцеве самоврядування – місцева публічна влада, що здійснюється, зокрема, територіальними громадами, представницькими органами місцевого самоврядування – місцева, публічна влада, що здійснюється, зокрема, територіальними громадами, представницькими органами місцевого самоврядування (радами), виконавчими органами – рад, сільськими, селищними, міськими головами тощо. Уточнено, що термін «публічна влада» аналогічний в той же час терміну «народовладдя» чи врядування (В. Бех) [8]; 6) публічне адміністрування – це діяльність усієї системи адміністративних інституцій з ієрархією державної влади та влади місцевого самоврядування. Тобто – це скоординовані групові дії з питань публічних справ, спрямовані на їх вирішення (О. Лазор) [9, с. 114].

Наведених думок вчених вистачає для формулювання висновку, що поляризація поглядів щодо сутності публічного адміністрування в Україні є актуальною сьогодні. Такий стан речей спричинений щонайменше декількома чинниками, починаючи з відсутності офіційного (законодавчого) трактування зазначеної категорії, закінчуючи гіперкомплексом ознак даного процесу, яке має невизначену структуру та стратегічну динаміку [3, с. 25].

З поміж іншого, слід вказати, що ми прибічники думки, згідно з якою, публічне адміністрування є формою не реалізації чи організації влади, а формою реалізації саме функцій держави, охоплюючи своїм змістом управління, регулювання, забезпечення, охорону та захист суспільних відносин різнобічного спрямування. Тобто, ми доєднуємось до представників широкого трактування аналізованого терміну та вважаємо, що його сутність є ширшою аніж «форма реалізації виконавчої влади». Доповнюючи думку М.

Беньо, вважаємо, що під цим терміном краще розуміти сукупність дій, діяльності та заходів, які виконуються різними суб'єктами, органами та інституціями влади на основі закону та у межах визначених законом форм для досягнення публічного інтересу [10]. Звісно, у кожному конкретному випадку його характерні особливості будуть відрізнятися. У нашому випадку є сенс стверджувати що публічне адміністрування покликане забезпечити справедливе, неупереджене, законне, безсторонне здійснення правосуддя. Задля цього держава забезпечує господарські суди: по-перше, нормативно; по-друге, організаційно, матеріально-технічно, фінансово; по-третє, можливістю самоорганізаційно вирішувати питання своєї внутрішньої організації та зовнішньої комунікації.

Тому публічне адміністрування поєднує діяльність усіх гілок влади кожна з якої виконує конкретно поставлене перед нею завдання. Звісно, таке трактування може не знайти підтримки у сучасних наукових колах. Однак, для обґрунтування нашої позиції необхідно уточнити, що визначаючи публічне адміністрування найголовнішою формою реалізації функцій держави стає можливим вирішення низки проблем. Якщо за функціональною спрямованістю розподілити його на окремі складові (за секторальністю на публічний та державний сектор) із подальшою деталізацією окремих сфер владного й сервісного впливу держави, стає зрозумілішим як насправді відбуваються ці процеси на практиці.

Поступове адаптування усього державного в публічне, значно розширює межі останнього, забезпечуючи більшу прозорість діяльності державних органів. У досліджуваній сфері це має особливе значення, адже громадськість залучається до усе більшого кола правовідносин, пов'язаних із організацією та функціональністю діяльності господарських судів в Україні.

Саме тому, ми переконані, що публічне адміністрування діяльності господарських судів в Україні слід розглядати у дуалістичному просторі: по-перше, як діяльність законодавчої гілки влади щодо встановлення нормативних засад діяльності цих судових установ, поєднану із реалізацією виконавчої влади щодо їх фінансового забезпечення; по-друге, як діяльність судових органів щодо забезпечення функціональних потреб таких судів.

У такому випадку публічне адміністрування розглядається нами як самостійна, відокремлена діяльність усіх гілок влади, однак яка має чітко розподілені функції щодо забезпечення належного правосуддя в країні та окремо у сфері реалізації господарської юрисдикції.

Висновок. Особливості публічного адміністрування діяльності господарських судів в Україні обумовлені межами впливу публічної адміністрації на їх діяльність, а точніше його обмеженістю – уповноважені державою суб'єкти реалізації державної влади зобов'язані створити умови для функціонування цих судових установ без безпосереднього втручання на процесуальну діяльність суду (суддівську діяльність).

Доцільно вважати, що цей обов'язок реалізується у формі адміністративно правового забезпечення нормативного, організаційного, фінансового та іншого допоміжного характеру при належності якого господарські суди здійснюватимуть господарське судочинство незалежно, професійно, своєчасно та справедливо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.
2. Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. *Адміністративне право України. Повний курс* : підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
3. Даниленко А.О. Доктринальні підходи до визначення поняття публічного адміністрування. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 4. С. 25-27.
4. Семенчук Т. Б. Сутність категорії «публічне адміністрування» та передумови її формування. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. Вип. 42. С. 385-390.
5. Амосов О. Моделі публічного адміністрування (архетипова парадигма). *Публічне управління: теорія та практика*. 2013. Спец. вип. С. 6-13.
6. Кузьменко О. В. Правова детермінація поняття «публічне адміністрування». *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2009. № 3. С. 20-24.
7. Зинченко Г. П. Соціологія управління: Учебно-метод. Комплекс. Ростов-н/Д. : СКАГС, 2010. 48 с.
8. Бех В.П. Генезис соціального організму країни: Монографія. 2-е вид. Запоріжжя: Просвіта, 2000. 288 с.
9. Лазор О. Я. Публічне управління та адміністрування: ретроспектива деяких теоретичних аспектів. *Університетські наукові записки*. 2015. № 4. С. 111-121.
10. Беньо М. Вплив теорії публічної адміністрації на розвиток адміністративного права (приклад Польщі). *Законодавство України: Наук.-практ. коментар*. 2006. № 7. С.8-12.

REFERENCES:

1. Konstytuciya Ukrainy` [Constitution of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy – Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 30, 141 [in Ukrainian].
2. Halun'ko V., Dikhtiyevs'kyu P., Kuz'menko O., Stetsenko S. (2018) *Administratyvne pravo Ukrainy. Povnyu kurs* : pidruchnyk [Administrative law of Ukraine. Full course: textbook] – Kherson : OLDI-PLYUS, 446 [in Ukrainian].

3. Danylenko A. (2019) Doktrynal'ni pidkhody do vyznachennya ponyattya publichnoho administruvannya [Doctrinal approaches to defining the concept of public administration.]. *Pivdenoukrayins'kyu pravnychuy chasopys – South Ukrainian Law Journal*, 4, 25-27 [in Ukrainian].

4. Semenchuk T. (2013) Sutnist' katehoriyi «publichne administruvannya» ta peredumovy yiyi formuvannya [The essence of the category "public administration" and the prerequisites for its formation] *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti – Bulletin of Transport Economics and Industry*, 42, 385-390 [in Ukrainian].

5. Amosov O. (2013) Modeli publichnoho administruvannya (arkhetypova paradyhma) [Models of public administration (archetypal paradigm)] *Publichne upravlinnya: teoriya ta praktyka – Public administration: theory and practice*, 6-13 [in Ukrainian].

6. Kuz'menko O. (2009) Pravova determinatsiya ponyattya «publichne administruvannya». [Legal determination of the concept of "public administration"] *Yurydychnyy visnyk. Povitryane i kosmichne pravo – Legal Bulletin. Air and space law*, 3, 20-24 [in Ukrainian].

7. Zynchenko H. (2010) Sotsyolohyya upravlyennya: Uchebno-metod. Kompleks [Sociology of management : Teaching method. Complex]. Rostov-n/D. : SKAHS, 48 [in Russian].

8. Bekh V.(2000) Henezys sotsial'noho orhanizmu krainy: Monohrafiya. [Genesis of the social organism of the country: Monograph]. Zaporizhzhya: Prosvita, 288 [in Ukrainian].

9. Lazor O. (2015) Publichne upravlinnya ta administruvannya: retrospektyva deyakykh teoretychnykh aspektiv [Public administration and administration: a retrospective of some theoretical aspects] *Universytet's'ki naukovi zapysky – University scientific notes*, 4, 111-121 [in Ukrainian].

10. Ben'o M. (2006) Vplyv teoriiy publichnoyi administratsiyi na rozvytok administratyvnoho prava (pryklad Pol'shchi) [The influence of the theory of public administration on the development of administrative law (the example of Poland)] *Zakonodavstvo Ukrayiny: Nauk.-prakt. Komentar – Legislation of Ukraine: Scientific-practical. Comment.*, 7, 8-12. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 5.06.2020

УДК 342.951

DOI: 10.36550/2522-9230-2020-1-9-129-133

Козар Дмитро Костянтинович,
аспірант Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
<https://orcid.org/0000-0002-8072-8223>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ПАТРУЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ: ДО ПИТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Сучасний стан безпеки дорожнього руху в умовах постійного збільшення кількості транспортних засобів, потребує постійної уваги науковців та практиків для її системного вдосконалення. Ще одним аргументом слугує також стрімкий інформаційно-технічний прогрес в різних сферах соціального життя, що змушує органи поліції, обов'язком яких є забезпечення дотримання прав і свобод людини і громадянина здійснювати необхідні заходи. В даній статті проаналізовано поняття та сутність інформаційно-аналітичного супроводу патрульної поліції України в контексті її діяльності, а саме здійснення заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху. Зазначено, виходячи із чинного законодавства необхідність інформатизації та технологізації процесів що спрямовані на забезпечення безпеки дорожнього руху. Виявлено та аргументовано, що включає в себе забезпечення безпеки дорожнього руху патрульною поліцією в рамках чинного законодавства, а саме, Закону України «Про Національну поліцію». На підставі аналізу запропонованих наукових дефініцій та підходів, а також ряду статистичних даних та фактів про діяльності поліції загалом та патрульної поліції, в контексті забезпечення безпеки дорожнього руху, досліджено поняття інформаційно-аналітичного забезпечення загалом, окреслено його елементи, визначено сутність інформаційно-аналітичної діяльності патрульної поліції під час забезпечення нею безпеки дорожнього руху, з урахуванням досвіду функціонування баз (банків) даних. Окреслено також перелік банків (баз) даних, що входять до Єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України та забезпечують як додаткові можливості в забезпеченні безпеки дорожнього руху так і виконують основну роль в виявленні, фіксації, обліку правопорушень, що спричиняють небезпеку в сфері дорожнього руху. Запропоновано напрями подальшого вдосконалення даної діяльності.

Ключові слова: поліція, безпека руху, забезпечення, інформація, аналітична діяльність.

Kozar D. ROAD SAFETY PROVISION BY THE PATROL POLICE: TO INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT

The current state of road safety in the context of a constant increase in the number of vehicles, requires the constant attention of scientists and practitioners for its systematic improvement. Another argument is the rapid information and